

## Vragen gesteld door de leden der Kamer, met de daarop door de regering gegeven antwoorden

### 2208

Vragen van de leden **Vermeer** (BBB) en **Eerdmans** (JA21) aan de Minister voor Klimaat en Energie over *zonne-atollen IJsselmeer* (ingezonden 24 mei 2024).

Antwoord van Minister **Hermans** (Klimaat en Groene Groei) (ontvangen 22 juli 2024). Zie ook Aanhangsel Handelingen, vergaderjaar 2023–2024, nr. 1932.

#### Vraag 1

Bent u bekend met het artikel «Plan om 2,5 miljoen zonnepanelen op IJsselmeer te leggen stuit op verzet: Defensie, boeren en drinkwater in problemen»?<sup>1</sup>

#### Antwoord 1

Ja.

#### Vraag 2, 3 en 4

Klopt het dat er geworsteld wordt met het plan Buitendijks? Zo ja, bij welke ministeries?

Waarom zijn de plannen al in de vergevorderde verkennende fase, terwijl er nooit door of met de Tweede Kamer over gesproken is?

Zo ja, komt deze worsteling alleen voort uit het verzet vanuit verschillende organisaties en (overheids-)instituten, of zijn er nog verdere obstakels die niet in het artikel zijn vermeld?

#### Antwoord 2, 3 en 4

Het is aan de markt om initiatieven te ontplooiën die bijdragen aan de doelstellingen om groene energie op te wekken. Het Buitendijks Plan, het plan voor zonne-atollen in het IJsselmeer, is zo'n initiatief. Ik ben bekend met dit initiatief, mede in het licht van de melding die de initiatiefnemer in het kader van de rijkscoördinatie-regeling (RCR) heeft gedaan. Deze melding heb ik tot op heden aangehouden in afwachting van de resultaten van de «integrale verkenning Wieringerhoek». Over het al dan niet opstarten van een ruimtelijke procedure zal op een later moment besloten worden. Ik streef

<sup>1</sup> Telegraaf, 21 mei 2024, «Plan om 2,5 miljoen zonnepanelen op IJsselmeer te leggen stuit op verzet: Defensie, boeren en drinkwater in problemen». ([www.telegraaf.nl/nieuws/353230036/plan-om-2-5-miljoen-zonnepanelen-op-i-jsselmeer-te-leggen-stuit-op-verzet-defensie-boeren-en-drankwater-in-problemen#:~:text=Den%20Haag%20-%20De%20plaatsing%20van,die%20De%20Telegraaf%20heeft%20opgevraagd.](http://www.telegraaf.nl/nieuws/353230036/plan-om-2-5-miljoen-zonnepanelen-op-i-jsselmeer-te-leggen-stuit-op-verzet-defensie-boeren-en-drankwater-in-problemen#:~:text=Den%20Haag%20-%20De%20plaatsing%20van,die%20De%20Telegraaf%20heeft%20opgevraagd.))

ernaar om in Q4 2024 hier een besluit over te nemen. Pas bij een positief besluit zal er sprake zijn van een projectprocedure waarvoor mijn departement verantwoordelijk is. Mocht het tot een projectprocedure komen, dan informeer ik uw Kamer, net als bij andere lopende energieprojecten, periodiek over de voortgang van de procedure via het overzicht energieprojecten. Op verzoek van de gemeente Medemblik, de gemeente Hollands Kroon en de provincie Noord-Holland, voer ik de genoemde verkenning uit in het kader van het programma Opwek van Energie op Rijksvastgoed (OER)<sup>2</sup>. Hierbij werkt mijn departement samen met de Ministeries van Infrastructuur en Waterstaat (IenW), Landbouw, Visserij, Voedselzekerheid en Natuur (LVVN), Defensie, Rijkswaterstaat, het Rijksvastgoedbedrijf en de betrokken decentrale overheden. In deze verkenning wordt niet alleen gekeken naar de optie van zonne-atollen, maar worden ook andere mogelijke vormen en technieken van een zon-op-waterproject meegenomen. In de Regionale Energiestrategie (RES) van de regio Noord-Holland Noord is de Wieringerhoek, het deel van het IJsselmeer tussen Medemblik en Den Oever, opgenomen als zoekgebied voor een integraal project, waarbij de opwek van hernieuwbare energie wordt gecombineerd met natuurontwikkeling en het verbeteren van de recreatiemogelijkheden. Met deze integrale verkenning geef ik kortom invulling aan vastgesteld beleid, zijnde de RES-doelstelling en de afspraken uit het Klimaatakkoord.

In de Wieringerhoek komen een heleboel opgaven en functies samen. Zo heeft het o.a. de status van Natura 2000-gebied, is het belangrijk voor de zoetwatervoorraad en waterbergingscapaciteit en wordt het door Defensie gebruikt als onderdeel van het schietterrein Breezanddijk. Daarom wordt in de «integrale verkenning Wieringerhoek» gezamenlijk, met verschillende overheden, bekeken in hoeverre een zon-op-waterproject in de Wieringerhoek samen kan gaan met de andere functies en waarden in het gebied. Dit beschouw ik niet zozeer als een worsteling, maar meer als een gezamenlijke zoektocht, daar dit in goede samenspraak met de andere partijen gaat.

#### Vraag 5

Was het verzet vanuit lokale gemeenten, de Land- en Tuinbouworganisatie Nederland (LTO), de Nederlandse Vissersbond en verschillende natuur- en milieuorganisaties verwacht?

#### Antwoord 5

Ik heb kennisgenomen van in ieder geval een deel van deze bezwaren. Deze bezwaren worden ook betrokken bij de afweging die in de integrale verkenning gemaakt wordt. Daarbij realiseer ik mij dat we bij elke ruimtelijke ontwikkeling in Nederland, waar ruimte schaars is en ook steeds schaarser wordt, vrijwel altijd meerdere belangen raken en dat wrijving tussen deze belangen onvermijdelijk is. De «integrale verkenning Wieringerhoek» is erop gericht om deze belangen een plek te geven door gezamenlijk met verschillende overheden te werken aan deze verkenning. Mocht besloten worden om een projectprocedure te starten, dan krijgen alle belanghebbenden gedurende deze procedure de kans om hun inbreng te leveren.

#### Vraag 6, 7 en 8

Waarom wordt er ondanks het verzet van deze organisaties en lokale overheden alsnog doorgewerkt aan het plan?

Kunt u uitleggen waarom het project Buitendijks eerst benoemd werd als bewonersinitiatief, maar nu als prestigeproject wordt omschreven?

Waarom vindt u het te verdedigen dat er wordt doorgewerkt aan een verkenning van zonne-atollen terwijl allang duidelijk is dat deze in beschermd Natura-2000 gebied worden geplaatst?

#### Antwoord 6, 7 en 8

Hoe op dit moment door externe initiatiefnemers aan het project Buitendijks Plan wordt doorgewerkt is mij niet bekend, evenals de verschillende omschrijvingen die door belanghebbenden aan dit project worden gegeven.

<sup>2</sup> Met het programma OER wil het Rijk, door haar Rijksvastgoed ter beschikking te stellen, een belangrijke bijdrage leveren aan de RES-doelstelling om ten minste 35 TWh (Terawattuur) aan grootschalige duurzame elektriciteit op land op te wekken in 2030.

De «integrale verkenning Wieringerhoek» is bedoeld om integraal te kijken naar de (on)mogelijkheden voor een zon-op-waterproject. Hierin wordt de Natura 2000-status van het gebied nadrukkelijk meegenomen, naast andere belangrijke thema's zoals waterkwaliteit en -kwantiteit, veiligheid, recreatie en duurzame energie.

Vraag 9 en 10

Is er al een keuze gemaakt om het defensie oefenterrein op te geven, aangezien er ondanks de bezwaren vanuit defensie wordt doorgewerkt aan het plan?

Hoe verhouden de plannen voor het megazonne-atollenproject zich ten opzichte van de plannen van Defensie die hetzelfde gebied de komende jaren intensiever gaan gebruiken voor oefeningen, terwijl deze oefeningen niet zomaar verplaatst kunnen worden?

Antwoord 9 en 10

Nee, de «integrale verkenning Wieringerhoek» is slechts een verkenning, waarbij gekeken wordt in hoeverre een zon-op-waterproject in de Wieringerhoek samen kan gaan met de andere functies en waarden in het gebied, waaronder het schootsveld van Defensie. Ook de plannen voor intensiever gebruik van bestaande oefenterreinen worden betrokken bij de «integrale verkenning Wieringerhoek» door afstemming te zoeken met het Nationaal Programma Ruimte voor Defensie (NPRD).

Vraag 11

Wat behelst de kritische blik die u toepast in het meekijken naar het plan?

Antwoord 11

Ik voer, zoals hierboven aangegeven, op dit moment alleen een verkenning uit en toets in deze fase geen concrete (project)plannen van initiatiefnemers. Mocht ik in een later stadium het besluit nemen om een projectprocedure te starten, pas dan zal er sprake zijn van een ruimtelijke procedure waarvoor mijn departement verantwoordelijk is. Mijn departement kijkt dan kritisch mee vanuit haar formele rol, waarbij er door mij groot belang gehecht wordt aan een zorgvuldig participatieproces en een goede ruimtelijke inpassing.

Vraag 12

In welke mate denkt de Minister voor Landbouw- Natuur en Voedselkwaliteit dat de waterkwaliteit effecten heeft op het waterbergend vermogen en de zoetwatervoorraad van het IJsselmeer?

Antwoord 12

In de «integrale verkenning Wieringerhoek» werkt mijn departement nauw samen met de Ministeries van IenW en LVVN. Eerder heeft het kabinet al gezegd dat, om zowel de waterbergingscapaciteit als de zoetwatervoorraad van het IJsselmeer te behouden, geen nieuwe landaanwinning in het IJsselmeergebied is toegestaan, behalve voor overstroombare natuur en om te voldoen aan de Natura 2000-doelen en de Kaderrichtlijn Water (KRW). Dit geldt ook voor een eventueel zon-op-waterproject in de Wieringerhoek en dit is dan ook één van de uitgangspunten van de integrale verkenning.

Vraag 13

Waarom zijn deze argumenten klaarblijkelijk niet voldoende om het plan stop te zetten of in ieder geval te pauzeren?

Antwoord 13

Zie het antwoord op de vragen 6, 7 en 8. Het onderzoek loopt nog en is er juist op gericht om te kijken of een zon-op-waterproject met inachtneming van bovengenoemde uitgangspunten kan worden gerealiseerd.

Vraag 14, 15, 16, 17 en 18

Waarom wordt er later pas draagvlak gezocht, in plaats van vooraf?

Wanneer wordt de keuze gemaakt om het project door te laten gaan en kan concreet aangegeven worden wanneer de definitieve besluitvorming van dit project verwacht wordt? Is dat voor 20 juni 2024, wanneer de zomer begint?

Is de periode vanaf de dag van het indienen van deze vragen tot en met voor de zomer niet veel te kort tijd om draagvlak te zoeken?

Wat gebeurt er als er voor de zomer geen draagvlak is?

Is er al iets te vertellen over hoe er gezocht gaat worden naar draagvlak?

Antwoord 14, 15, 16, 17 en 18

De «integrale verkenning Wieringerhoek» is slechts een verkenning waarbij ik samen met verschillende overheden kijk naar de (on)mogelijkheden voor een zon-op-waterproject in de Wieringerhoek. Op dit moment heeft er nog geen (definitieve) besluitvorming plaatsgevonden in het kader van deze integrale verkenning. Zoals bij het antwoord op vragen 2, 3 en 4 aangegeven, streef ik ernaar om in Q4 2024 een besluit te nemen over het al dan niet starten van een projectprocedure.

Pas bij een positief besluit zal er sprake zijn van een projectprocedure waarvoor mijn departement verantwoordelijk is. In deze procedure hecht ik aan een zorgvuldig participatieproces. Onderdeel hiervan is het publiceren van een kennisgevingparticipatie waarin wordt uitgewerkt op welke manier omwonenden en andere belanghebbenden bij de procedure betrokken zullen worden.

Overigens heeft aan de Regionale Energiestrategie (RES) van de regio Noord-Holland Noord, waarin de Wieringerhoek als zoekgebied opgenomen is, reeds een uitgebreid participatieproces ten grondslag gelegen.

Vraag 19

Bent u op de hoogte van recente lokale besluitvorming aangaande het plan van de zonne-atollen?<sup>3</sup>

Antwoord 19

Ik ga ervan uit dat de vragenstellers hiermee doelen op de motie die door de raad van de gemeente Hollands Kroon is ingediend tijdens de vergadering op 21 september 2023.

Vraag 20

Kunt u hier een nadere toelichting op geven?

Antwoord 20

De gemeenteraad heeft in deze motie het college van B&W van de gemeente Hollands Kroon opgeroepen om de procedure te starten voor het niet meer opnemen van het zoekgebied Wieringerhoek in de RES 2.0. Ik zie dit in eerste instantie als een opdracht aan de decentrale overheden om in RES-verband te bepalen hoe zij hiermee om willen gaan. Verder heeft de gemeente Hollands Kroon tot op heden aangegeven bij de «integrale verkenning Wieringerhoek» betrokken te willen blijven.

Vraag 21, 22 en 23

Is het op dit moment uit te sluiten dat er negatieve gevolgen gaan optreden mits dit project doorgang krijgt?

In hoeverre zijn zonne-atollen bestand tegen weer en weersverschijnselen zoals bijvoorbeeld kruierend ijs?

Zo nee, wat zijn deze negatieve gevolgen dan?

Antwoord 21, 22 en 23

Dit is op dit moment nog niet aan de orde, gezien ik slechts een verkenning uitvoer. Mocht ik in een later stadium het besluit nemen om een projectprocedure te starten, dan zal in ieder geval een milieueffectrapportage (mer) opgesteld moeten worden, om de milieueffecten van het plan of project in beeld te brengen voordat daar een besluit over wordt genomen. Ook zal de initiatiefnemer de benodigde toestemmingen en vergunningen moeten verkrijgen. Daarbij is het aan de initiatiefnemer zelf om door middel van technische studies aan te tonen dat het plan uitvoerbaar is en daarmee

<sup>3</sup> Gemeente Hollandse Kroon, 6 oktober 2020, «Amendement – bescherm het IJsselmeer». ([hollandskroon.bestuurlijkeinformatie.nl/Agenda/Document/ef980ee1-ec6e-4083-ae94-e020a28046c0?documentId=d37f1508-1aeb-4339-860e-fa4b6348ae36&agendaltemId=a79.222cc-46da-4352-9553-6f47913782af](https://hollandskroon.bestuurlijkeinformatie.nl/Agenda/Document/ef980ee1-ec6e-4083-ae94-e020a28046c0?documentId=d37f1508-1aeb-4339-860e-fa4b6348ae36&agendaltemId=a79.222cc-46da-4352-9553-6f47913782af))

bestand tegen extreme weersverschijnselen, zoals kruierend ijs. Het is vervolgens aan het bevoegd gezag om dit te beoordelen.

Vraag 24

Kunt u inzichtelijk maken wat de totale kosten van het hele project tot dusverre hebben gekost? Zo niet, kunt u de kosten inzichtelijk maken, die wel bekend zijn, die bij de ontwikkeling tot nu toe van dit project zijn gemaakt?

Antwoord 24

De totale kosten van de «integrale verkenning Wieringerhoek» bedragen € 35.000 excl. btw, voor het laten uitvoeren van een onderzoek door een extern bureau.

Vraag 25

Kunt u garanderen dat er altijd een openbare aanbesteding komt als de plannen überhaupt doorgaan? Kunt u tevens aangeven hoe deze aanbesteding zich verhoudt tot de Europese aanbestedingsrichtlijn?

Antwoord 25

Ja, de betreffende gronden kunnen alleen aan een initiatiefnemer in gebruik worden gegeven via een openbare en transparante procedure. Deze procedure wordt, conform de Regeling beheer onroerende zaken Rijk 2024, uitgevoerd door het Rijksvastgoedbedrijf (RVB). Indien de mogelijke ingebruikgeving een aanbestedingsplichtige opdracht blijkt te zijn, zal dit conform de Aanbestedingswet worden aanbesteed.